

NMS susitarimų temos ir orientaciniai klausimai (2021-11-26)

I tema: Įvairialypių miško naudų suderinamumas ir ilgalaikis balansas

1. Kaip tobulinti miškų grupių sistemą ir užtikrinti skirtingų funkcijų balansą, kad būtų geriau atliepami klimato kaitos iššūkiai, užtikrinama geresnė biologinės įvairovės apsauga, augantys rekreaciniai, kultūriniai, dvasiniai poreikiai miškams, kartu užtikrinant tvarų miško produktų ir paslaugų tiekimą bioekonomikai ir nemažinant miškų vertės?
2. Koks daugiafunkcinių miškų vaidmuo, užtikrinant miško funkcijų bei naudų pusiausvyrą ir kaip jie būtų integruojami į miškų funkcinio suskirstymo sistemą?
3. Koks mechanizmas įgalintų miškų funkcinio suskirstymo sistemos nuolatinį monitoringą ir periodinę peržiūrą bei adaptaciją kintančioms aplinkos sąlygoms, užtikrintų plačią visuomenės ir skirtingų interesų grupių įtrauktį?
4. Kokiose miškų valstybinio reguliavimo srityse reikėtų keisti teisinio reglamentavimo apimtį (atsisakant perteklinio ir vertės nekuriančio reguliavimo ir sudarant prielaidas taikyti įvairesnes nestandartines miškininkystės priemones), kartu didinant ekonominių (finansinio skatinimo) bei informacinių (švietimo, konsultavimo, rekomendacijų teikimo) politikos instrumentų taikymą?
5. Kaip užtikrinti ekosisteminių paslaugų vertinimo sistemos integravimą į miškų ekonomiką?

II tema: Su miškais susijusių mokslo ir mokymo sistemų vystymas

1. Kaip turi būti pakeistos studijų, mokymo ir kvalifikacijos kėlimo programos, kad atitiktų su miškais susijusius besikeičiančius visuomenės ir verslo poreikius, prisidėtų prie šių dienų iššūkių sprendimo?
2. Kaip užtikrinti pakankamą finansavimą tarpdisciplininiais ir ilgalaikiams moksliniams tyrimams, taip pat sustiprinti su miškais susijusių mokslinių tyrimų bazę, ypač pastovius stebėjimus ir ilgalaikius tyrimus, didinti rezultatų pritaikomumą ir panaudojimą priimant sprendimus?
3. Kaip išplėtoti švietimą apie miškus mokyklose, apimant tiek bendrojo lavinimo mokyklų programas, tiek popamokinę veiklą, pvz., miškų pedagogiką?

III tema: Privačios nuosavybės ir viešojo intereso santykis

1. Kaip išvengti perteklinio reguliavimo ir užtikrinti privataus miškų sektoriaus konkurencingumą, ekonominį gyvybingumą ir inovatyvumą? Kaip sudaryti teises ir ekonomines prielaidas organizuoto privačių miškų ūkio vystymuisi?
2. Kaip nepamirštant deramos pagarbos nuosavybei sukurti skatinimo ir kompensavimo mechanizmą, atliepiantį ir miško savininkų teisėtus lūkesčius, ir viešąjį interesą?
3. Kaip užtikrinti gamtinių vertybių apsaugą privačiuose miškuose ir kokie esminiai veiklos apribojimai turi būti atlyginami/kompensuojami privataus miško savininkui?

4. Kaip ir kokiais atvejais miško savininkai ir bendruomenės turėtų tartis dėl privačių miškų naudojimo rekreacijai, kultūriniais, dvasiniams, sveikatingumo ir kitiems visuomenės poreikiams?
5. Kaip užtikrinti susitarimą tarp medžiotojų ir miško savininkų dėl medžioklės plotų naudojimo?

IV tema: Miškų sektoriaus atvirumas, išsamesnis visuomenės informavimas ir įtraukimas į sprendimų priėmimą

1. Kokią informaciją apie miškus ir miškų sektorių svarbu rinkti ir teikti visuomenei?
2. Kaip gerinti informacijos apie miškus ir miškų sektorių kokybę, suprantamumą ir prieinamumą, užtikrinti nepriklausomą miškų būklės nuolatinį monitoringą?
3. Kas, kokiose srityse ir kaip informuos bei konsultuos visuomenę, suinteresuotas valstybines institucijas miškų sektoriaus klausimais?
4. Kaip sudaryti sąlygas visuomenės ir atskirų interesų grupių geresniam įtraukimui į sprendimų priėmimą miškų tvarkymo, priežiūros ir planavimo klausimais?
5. Kaip suderinti tarpusavyje skirtingų sričių specialistų naudojamas su miškais susijusias sąvokas ir jų apibrėžimus?

V tema: Stabilių ir klimato kaitai atsparesnių miškų formavimas, didesnis anglies kaupimas ir miškingumo didinimas

1. Kaip ir kur didinti miškų ir susijusių sektorių indėlį kaupiant anglį ir didinant ŠESD absorbcijas?
2. Kaip pasiekti 40 proc. miškingumą ir užtikrinti, kad miškingumas būtų didinamas ten, kur miškų labiausiai reikia?
3. Kaip didinti miškų ir susijusių sektorių atsparumą ir prisitaikymą prie klimato kaitos?
4. Kaip spręsti ginčus, kylančius dėl geriausių sprendimų klimato kaitai švelninti?
5. Kaip suderinti klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo priemones su biologinės įvairovės apsauga?

VI tema: Geresnė biologinės įvairovės apsauga miškuose

1. Kaip ir kur pasiekti 10 proc. griežtai saugomų miškų dėl ekologinių funkcijų ir kokia veikla juose yra galima?
2. Kokia dalis miškų turi būti saugoma dėl ekologinių funkcijų kartu vykdant gamtai artimą miškininkystę? Kokios yra gamtai artimos miškininkystės ribos?
3. Kaip užtikrinti ir pagerinti saugomų teritorijų tinklo apsaugą, gamtinio karkaso ir miško masių vientisumą - ekologinį stabilumą?

4. Kaip turi būti saugoma biologinė įvairovė ekonominio ir socialinio prioriteto miškuose.
5. Kaip tinkamiau integruoti skirtingus interesus miškotvarkos, gamtotvarkos, medžioklėtvarkos, saugomų teritorijų ir kraštovaizdžio planavimo procesuose?

VII tema: Miškų socialinės kultūrinės vertės atskleidimas ir padidinimas

1. Kokios socialinės kultūrinės funkcijos turėtų būti išskiriamos, kaip jos turėtų būti prioritetizuojamos ir tarpusavyje derinamos?
2. Kur ir kokia apimtimi turi būti atskirai išskiriami miškai socialinėms kultūrinėms funkcijoms?
3. Kaip turi būti naudojami, valdomi ir tvarkomi miškai, kad būtų padidinta jų socialinė-kultūrinė vertė, ypač miškuose prie gyvenviečių ir rekreacinių objektų?
4. Kaip valstybė turėtų skatinti socialinių-kultūrinių miško ekosisteminių paslaugų plėtrą?
5. Ar ir kaip turėtų būti apibrėžtas ir įteisintas bendruomeninių miškų statusas?

VIII tema: Miškų teikiamos ekonominės naudos padidinimas

1. Kiek ir kur turi būti išskiriami miškai, kurių pagrindinė paskirtis būtų medienos tiekimas ūkiui? Kaip šie miškai turi būti tvarkomi, kad būtų padidinta jų ekonominė vertė?
2. Kaip didinti privataus miško, kaip nekilnojamo turto, rinkos vertę?
3. Kaip bus siekiama, kad miškų sektorius būtų prioritetine valstybės ekonomine veiklos sritimi, o miškų ūkio veikla paremta savifinansavimu?
4. Kaip skatinti racionaliau **ir tvariau** naudoti medienos išteklius, siekiant didžiausios naudos šalies ekonomikai **ir perėjimo prie kaskadinio medienos naudojimo, žiedinės ir žaliosios ekonomikos?**
5. Kaip didinti nemedieninių miško ekosisteminių paslaugų ekonominę naudą, **jų plėtrą ir vystymą bei didinti** miškų sektoriaus integraciją ir vidinę partnerystę?

IX tema: Patrauklios darbo vietos su miškais susijusiuose sektoriuose, darbuotojų socialinės garantijos ir apsauga

1. Kaip didinti su miškais susijusių sektorių darbuotojų profesijų prestižą visuomenėje ir paskatinti rinktis šias profesijas bei kaip kelti darbuotojų kvalifikaciją atliepant naujus iššūkius?
2. Ko reikia, kad visi su miškais susijusiuose sektoriuose dirbantys darbuotojai būtų vienodai gerbiami ir nesupriešinami?
3. Kaip turėtų būti užtikrinamas reikiamas su miškais susijusių sektorių darbuotojų skaičius, išsaugant esamas ir kuriant naujas darbo vietas, taip pat darbuotojams užtikrinamos geros darbo

sąlygos, socialinės garantijos, patrauklus darbo užmokestis, stiprinamas profesinis imunitetas ir kolektyvinis darbuotojų atstovavimas?